

Nr 16.

Av herr **Lindberg**, om tillägg till fjärde stycket av 5 § i förordningen med tulltaxa för inkommande varor.

Vid 1922 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 114 till riksdagen vissa förändringar i förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911. Den väsentligaste förändringen avsåg införande av sådana lättnader beträffande gränshandeln *söder* om Mitandersfors, att förhållandena återställdes till vad de voro före år 1906. Beträffande gränshandeln *norr* om Mitandersfors gällde de föreslagna förändringarna, dels kvantiteterna av de varor, för vilka tullfrihet skulle gälla, och dels avsågs att bereda möjlighet för tullfri införsel inom de norra gränsområdena jämväl av varor i *handelsavsikt*.

Bevillningsutskottet tillstyrkte, med smärre förändringar, Kungl. Maj:ts förslag.

Enligt förslaget skulle bland annat till fjärde stycket i femte paragrafen av förordningen den 9 juni 1911 fogas tillägget: »dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag.» Med detta tillägg skulle fjärde stycket erhålla följande lydelse:

»Tullfrihet, varom i denna paragraf sägs, gäller icke för varor, som i handelsavsikt införas vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställt arbete, ej heller för varor, som av handlande eller för handlandes räkning införas, såvitt de äro av de slag med vilka han idkar handel; dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag.»

Tull- och traktatkommitténs skandinaviska avdelning, som verkställt utredning i frågan, anförde angående det föreslagna tillägget till fjärde stycket i paragraf 5:

»Det undantag från eljest medgivna lättnader i tullhänseende, som stadgas, såväl i nuvarande som före år 1906 gällande bestämmelser, för varor, som införas i handelsavsikt eller av handlande eller för handlandes räkning, såvitt varorna äro av det slag, med vilka han idkar handel, torde böra i princip alltjämt bibehållas. Från befolkningen i vissa av de nordligaste gränstrakterna har emellertid framhållits, att jämväl vissa lanthandlande därstädes vore hänvisade till att hämta sina för eget bruk eller för avsalu avsedda förnödenheter i Norge, varför något principiellt skäl för bibehållande av berörda undantag i sådana orter icke förefunnes. Med hänsyn till förhållandena i dessa trakter har avdelningen föreslagit, att generaltullstyrelsen må erhålla

bemyndigande att för särskilda fall medgiva tullfrihet för varor, som införas i handelsavsikt av handlande eller för handlandes räkning.»

Departementschefen delade den uppfattning tull- och traktatkommitténs skandinaviska avdelning uttalat.

Vid behandlingen i kamrarna av Kungl. Maj:ts proposition och bevillningsutskottets därpå grundade förslag yppade sig stora meningsskiljaktigheter med avseende på frågan huruvida den *norr* om Mitandersfors gällande tullfriheten vid varuinförsel från Norge borde utsträckas att gälla även gränstrakterna *söder* om denna punkt. På grund av dessa meningsskiljaktigheter kunde utskottets förslag icke vinna bifall av riksdagen, som i stället beslöt att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förnyad utredning i ärendet.

Genom denna utgång undansköts frågan om en behövlig förändring av bestämmelserna angående tullfrihet jämväl för varor, som införas i handelsavsikt, inom de områden, där gränshandeln är reglerad genom förordningen den 9 juni 1911.

Av den vid bevillningsutskottets utlåtande till 1922 års riksdag fogade reservationen, liksom av de i kamrarna förda diskussionerna framgår, att någon erinran icke rests mot det av Kungl. Maj:t föreslagna tillägget till fjärde stycket av § 5 i ifrågavarande förordning. Om en dylik förändring föreslagits utan sammanhang med frågan om gränshandeln söder om Mitandersfors, lär det kunna antagas, att den skulle ha vunnit riksdagens bifall. Då riksdagen beslöt att hemställa om förnyad utredning, syftades därvid också uppenbarligen uteslutande på den s. k. södra gränshandeln. Något behov av förnyad utredning beträffande tullfrihet i de norra gränsområdena vid införsel av varor i handelsavsikt, på sätt Kungl. Maj:t föreslagit, föreligger icke. Sådan utredning har icke heller av riksdagen ifrågasatts.

Det förefaller då som om denna fråga skulle kunna lösas utan sammanhang med spörsmålet om gränshandeln söder om Mitandersfors, så mycket hellre, som en reform här påtagligen icke är avhängig av någon motsvarande åtgärd från norsk sida eller förutsätter samråd mellan svenska och norska vederbörande myndigheter.

Det huvudskäl, som talar för här ifrågavarande förändring i förordningen den 9 juni 1911 är att nu gällande generella förbud mot tullfri införsel av varor i handelsavsikt mycket kännbart drabbar den fattigare befolkningen i gränstrakterna. I saknad av dragare och av ekonomiska resurser för att kunna på en gång införa högsta tillåtna varumängd, vilket är nödvändigt med hänsyn till de höga transportkostnaderna, är den fattigare befolkningen hänvisad att verkställa sina varuinköp hos ortens handlande och kunna med nu gällande bestämmelser där endast erhålla med tull belagda varor. Den nuvarande tullfriheten gynnar således endast de ekonomiskt bäst situerade och motsvarar följaktligen icke sitt syfte. Härtill kommer ett annat skäl, nämligen att med nu tillämpad förordning smyghandel uppmuntras. Länsstyrelserna i de nordligaste länen ha också på grund av de här anförda skälen tillstyrkt

en förändring av gällande bestämmelser till åstadkommande av större rättvisa och bättre förhållanden.

Befolkningen i de nordliga gränstrakterna, som under många år eftersträvat en lättnad i de nu rådande olägenheterna vid varuinförsel från Norge, har med bekymmer sett, att deras av alla vederbörande myndigheter av Kungl. Maj:t och riksdagens bevillningsutskott beaktade krav icke kunnat vinna sin slutliga lösning till följd av en olycklig sammankoppling av dessa krav med frågor av helt annan innebörd och av synnerligen omstridd natur. Det ligger ju också fullständigt i det ovissa, när den av riksdagen begärda förnyade utredningen och en därpå grundad proposition kan vara att förvänta och det synes då vara väl motiverat, att det av Kungl. Maj:t vid 1922 års riksdag föreslagna tillägget till fjärde stycket av § 5 i förordningen den 9 juni 1911 nu av riksdagen beslutas. Ehuru detta tillägg i Kungl. Maj:ts formulering icke är fullt tillfredsställande ur orsbfolkningens synpunkt, innebär dock bestämmelsen en förbättring av nu rådande förhållanden.

Med stöd av vad jag sålunda anført, tillåter jag mig hemställa, att riksdagen måtte besluta,

att till fjärde stycket i § 5 av förordningen med tulltaxa för inkommande varor den 9 juni 1911 måtte tilläggas orden: »dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag», och att fjärde stycket alltså erhåller följande förändrade lydelse:

»Tullfrihet, varom i denna paragraf sägs, gäller icke för varor, som i handelsavsikt införas vare sig för att i vanlig ordning försäljas eller för att utlämnas såsom ersättning för verkställt arbete, ej heller för varor, som av handlande eller för handlandes räkning införas, såvitt de äro av de slag, med vilka han idkar handel; dock äger för särskilda fall generaltullstyrelsen härifrån medgiva undantag.»

Stockholm den 15 januari 1924.

Elof Lindberg.